

opinie

De werkende mantelzorger verdient hulp

Heidi de Jong en Gretha van der Veer
Werk en Mantelzorg-expertisebureau

Het mantelzorgcompliment verdwijnt. Volgend jaar worden gemeenten zelf verantwoordelijk voor de waardering van mantelzorgers. Maar het verdwijnen van het mantelzorgcompliment hoeft geen slecht nieuws te zijn.

Mantelzorgers gaan steeds meer gebukt onder de zorg voor hulpbehoevende familieleden. Werk en privéleven combineren is steeds lastiger en de stress neemt toe, blijkt uit onderzoek van pensioenuitvoerder PGGM (*Trouw*, 12 september). Juist nu kunnen gemeenten mantelzorgers met een baan de ondersteuning bieden die ze dringend nodig hebben.

Mantelzorgers konden elk jaar rekenen op het mantelzorgcompliment; een jaarlijkse beloning van tweehonderd euro. Maar de waardering komt vanaf 2015 in handen van de gemeenten en is niet meer een taak van de rijksoverheid. Voor veel mantelzorgers is het nog lang niet duidelijk of zij op de jaarlijkse beloning kunnen blijven rekenen.

Aan gemeenten nu de taak om de aandacht voor mantelzorgers hoog op de agenda te zetten. De kracht van de mantelzorger om alle ballen in de lucht te houden, neemt af. Bijna driekwart van de mantelzorgers heeft een baan. De helft voelt zich overbelast. Zeventien uur per week zorgen zij voor hulpbehoevende ouders, familieleden of kinderen. Naast hun werk. Zij kunnen gerichte ondersteuning goed gebruiken.

Dat gaat verder dan bijvoorbeeld een spreekuur op de werkvloer. Het gaat om het realiseren van een mantelzorgvriendelijk werkklimaat. Een klimaat waarin een werkgever het rooster aanpast, omdat een werknemer soms zijn moeder naar het ziekenhuis moet brengen. Een klimaat waar aandacht is voor de inzet van de omgeving, zodat niet alle lasten terecht komen op de schouders van de mantelzorger met een baan.

In bijna twintig gemeenten, waaronder Enschedé, Raalte, Albrandswaard, Apeldoorn en Emmen, krijgen bedrijven al hulp bij de ondersteuning van mantelzorgers met een betaalde baan. Zij voeren een mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid en de gemeente helpt daar bij. Verschillende gemeenten in de provincie Overijssel hebben inmiddels ook zelf gekozen voor zo'n personeelsbeleid.

Als meer gemeenten deze uitdaging oppakken, kan het verdwijnen van het mantelzorgcompliment wel eens goed nieuws zijn: het beter kunnen combineren van werk en zorg.

Gemeente moet bedrijven met combi van baan en zorg ondersteunen

Rutte is zelfs met een usb-stick voor Kamerleden uit de tijd, betoogt **Ton Planken**. Het voorkomt lekken niet, het zet negen oppositiepartijen op achterstand en garandeert volgend jaar opnieuw gedoe.

Maak toch eind aan Miljoenennota-farce

Het gesteggel rond het tijdig informeren van de Tweede Kamer over de Miljoenennota en andere begrotingsstukken voor 2015 maakt onbarmhartig zichtbaar dat we hier met een anachronisme te maken hebben.

Wat nu gebeurt, is om te beginnen unfair. VVD en PvdA hebben met hun beste vrienden uit de oppositie: D66, CU en SGP, op 28 augustus een begrotingsakkoord gesloten. Dus die drie opposanten en de regeringspartijen weten al wekenlang veel en veel meer dan de overige negen oppositiegroeperingen. Maar de laatsten krijgen pas enkele dagen voor Prinsjesdag de begrotingsstukken. Op een beperkt aantal usb-sticks. Die je niet kunt kopiëren. Het is ook niet mogelijk om de stukken uit te printen. Allemaal om uitlekken te voorkomen. Terwijl er vrijwel meteen na de Troonrede Algemene Beschouwingen in de Kamer zijn.

Beperkt in hun mankracht en deskundigheid als ze nu eenmaal zijn, kunnen die oppositiepartijen zo hun werk niet naar behoren doen. Van Raak van de SP heeft terecht meermalen van de minister-president geëist dat ook zij tijdig over de stukken zouden kunnen beschikken.

Die krampachtige poging van Rutte tot geheimhouding van de stukken tot Prinsjesdag is trouwens al meteen half mislukt. Het leeuwedeel van de nieuwe kabinetsplannen voor 2015 is op hoofdlijnen toch al bekend geworden na het sluiten van het begrotingsakkoord. Maar details, uitvoeringsmodaliteiten en financiële onderbouwing zijn natuurlijk ook cruciaal.

Rutte erkent nota bene zelf: "Ik constateer dat het al meer dan een decennium niet mogelijk is gebleken voortijdige berichtgeving over de inhoud van de begrotingsstukken te voorkomen". Hándel daar dan ook naar, zou ik zeggen.

Er zijn mogelijkheden om dit vraagstuk permanent op te lossen. Maak bij voorbeeld tweejarlijkse begrotingen. Eentje aan het begin van de vierjarige kabinetsperiode en eentje halverwege, die een soort update kan zijn. Dan ben je meteen van de helft van het jaarlijks Miljoenennota-gezeur af. De rijtoer van de Koning in de Gouden Koets en de Troonrede kunnen toch wel de start van het parlementaire jaar markeren.

Alles meteen

Daarnaast is het een goed idee alles meteen te publiceren. Maak een begrotingsakkoord en separate ministeriële beslissingen gewoon bekend zodra zij rond zijn. Inclusief de Miljoenennota als die eenmaal is vastgesteld. Ook als het dan nog geen Prinsjesdag is.

We leven nota bene in een tijd van sociale media, met binnen luttele seconden informatie en vooral reacties en commentaar van en naar de hele natie. Dat gebeurt ook bij maar halfjuiste, gelekte informatie. Want journalisten achterhalen – en begrijpen – nu eenmaal ook niet alles. Anders gezegd: We leven in deze

Minister Dijsselbloem van financiën op Prinsjesdag 2013. FOTO WERRY CRONE

technologische tijd met ogenblikkelijke meningsvorming die ten goede, maar ook ten kwade van de regerende politici en hun fracties kan uitpakken. Daar moet je als regeerder toch bóvenop zitten? Het is toch al hondsmoeilijk om in de huidige, vooral in de audiovisuele, media iets van een logisch kader rond de maatregelen geschetst te krijgen. Laat staan dat je dat aan de sociale media kunt overlaten.

Traditie

Laat dus cruciale wapens als onmiddellijke integrale publicatie mét toelichting niet liggen, alleen omdat een parlementaire traditie je in een andere richting pleegt te sturen. Geloofwaardigheid van de politiek heeft ook te maken met onmiddellijk en zichtbaar leiding geven. Zelfs de historicus Rutte zal dat na de MH17 moeten toegeven.

Ook ondernemingen en maatschappelijke organisaties hebben belang bij snelle publicatie. In juli of augustus zijn al wat begrotingen gereed, het onderliggende begrotingsakkoord 2015 was dat ook. Enkele weken verschil in duidelijkheid en zekerheid kunnen voor een bedrijfsvoering veel betekenen. Natuurlijk moet het parlement het allemaal nog goedkeuren. Maar ondernemingen en organisaties moeten ook beleid maken, vastgelegd in budgetten. Daarnaast zijn bedrijven vaak aan een of meer aandelenbeurzen geno-

teerd, die onmiddellijk reageren op beleidsrelevant nieuws van welke aard ook.

Tegenwerping tegen eerdere publicatie van bijvoorbeeld de Miljoenennota zou kunnen zijn: "Dan zet je de koning in zijn hemd, want hij leest dan een Troonrede voor met maatregelen die allemaal al bekend zijn". Welnee, dat is nu ook al goeddeels het geval. Het wordt sowieso tijd eens op te houden met een tekst van de Troonrede als breiwerkje van dertien ministers, die in hun kippen-drift allemaal een eigen brokje dapperes beslissingen kwijt willen. Adresseer in de Troonrede liever enkele actuele thema's die behoorlijk zijn uitgewerkt. Bijvoorbeeld: hoe krijgen we voldoende economische groei van het type dat iedereen aan werk helpt? Wat vergt dat van onderwijs, onderzoek, innovatie in het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties? Dus waar zal het kabinet enerzijds dan ten spoedigste aan gaan werken?

Laat zo de Troonrede een maatschappelijke en politieke aanjaagfunctie hebben. Laat zij niet een saaie opsomming blijven van maatregelen en maatregeltjes waarvan het overgrote deel van de bevolking op dat moment niet eens de draagwijdte begrijpt.

Kortom, breng de regeringsstukken en de publicatie daarvan nu eens bij de tijd.

Ton Planken

was vijftien jaar parlementair redacteur van de Volkskrant en daarna NOS-Televisie. Hij is nu communicatieadviseur.